

Verslag van de Informatieve commissie Ruimte, Groen en Water van 20 november 2019
Locatie: gemeentehuis van Woerden

Voorzitter:

mw. S.F. van Ulzen

Aanwezig:

mw. mr. drs. H.G.J. Bruins Slot (gedeputeerde), ir. R.G.H. van Muilekom (gedeputeerde), R. Strijk (gedeputeerde), mw. W.A. de Boer-Leijnsma (PvdA), H. van Deún (PVV), drs. E.H.R. Dinklo (FvD), mw. M. van Elteren (GroenLinks), M.R. Fiscalini (FvD), mw. J.C.A.M. van Gilse BSc (VVD), F. Hazeleger (SGP), drs. K. de Heer (ChristenUnie), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. M. de Jong (GroenLinks), mw. H.J. Keller (PvdD), mw. T. Koelewijn-Koelewijn (CDA), mw. M. Lejeune (PvdA), mw. O. de Man (VVD), mw. N.J.F. Pouw-Verweij MSc (FvD), mw. H.J. Rikkoert MSc (ChristenUnie), R. Schalkwijk (50PLUS), A.G. van Schie (VVD), T. Schipper (SP), W. van der Steeg (PvdD), mw. T.M.A. Vrielink (GroenLinks), C. Westerlaken (CDA) en mw. ir. M. de Widt (D66)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

mw. M.L. Engelsman (griffier) en mw. M.J. Strijbos-Vermeulen (verslag)

1. OPENING EN ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, mevrouw Van Ulzen, opent de vergadering van de informatieve commissie RGW.

1.2 Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

1.3 [Ingekomen stukken RGW](#)

De voorzitter wijst erop dat een aantal stukken is toegevoegd.

Het ingekomen stuk van GroenLinks wordt gecombineerd met de Statenbrief onder agendapunt 2.3.

1.4 Verslag informatieve commissie Ruimte, Groen en Water van 9 oktober 2019

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. OPGEWAARDEERDE STUKKEN

2.1 [Statenbrief ecologische rapportages 2019](#)

Dit punt is opgevaarderd door GroenLinks en PvdD.

Mevrouw Van Elteren komt terug op de technische vraag van haar fractie. Het betreft het realiseren van de NNN. De vraag was hoe GS willen voorkomen dat vertragingen ervoor zorgen dat de natuurdoelen niet gehaald worden. De beantwoording van de vraag was dat het laaghangend fruit geplukt is, dat daardoor de snelheid waarmee nieuwe natuur gerealiseerd wordt, vertraagt maar dat de doelstelling niet in gevaar komt. Het is haar niet duidelijk hoe GS de snelheid erin proberen te krijgen. Zij vraagt of er al ideeën over bestaan.

De heer Van der Steeg merkt op dat zijn fractie vragen rond biodiversiteit heeft ingediend. Daar is schriftelijk antwoord op gekomen. De fractie ziet uit naar het vervolg ervan.

De kern van de vraag is dat de fractie zich afvraagt of bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingslijst niet geactualiseerd moet worden en dan gekeken moet worden naar dieren die het moeilijk hebben.

Gedeputeerde Bruins Slot vindt het goede van de ecologische rapportage dat men echt een beeld krijgt van hoe natuur en biodiversiteit er in de provincie voorstaan.

De gedeputeerde begint met de beantwoording van de politieke vragen.

GroenLinks vraagt naar de biodiversiteit. Het is goed dat de gebouwde omgeving wordt genoemd. Er bestaat de neiging om te focussen op het landelijk gebied, maar heel veel mensen wonen in steden en dorpen waar ook voldoende groen moet zijn om kwalitatief goed te leven en ruimte te bieden aan planten en dieren. Landelijk is de vraag voorgelegd aan het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en dit geeft aan dat er een doelrealisatie van 65% is. Dat betreft het doelbereik van de Vogel- en Habitatrichtlijn voor landnatuur die van circa 55% in 2015 toeneemt naar 65% in 2027 indien het provinciale natuur, water- en ruimtebeleid wordt gerealiseerd.

Eens in de drie jaar wordt een uitgebreide rapportage hierover naar de Staten gestuurd, deze staat eind 2020 gepland. Daarin zal ook gerapporteerd worden over de staat van de biodiversiteit.

Het behoud van biodiversiteit in de bebouwde omgeving is vanuit de Wet natuurbescherming een gemeenschappelijke opgave van overheden. Gemeenten hebben ook nadrukkelijk de taak om dit te doen. De provincie zet in de omgeving in op biodiversiteit en in het bijzonder op de soorten waarvoor de provincie een opgave heeft, dan gaat het om instandhouding. Dit betreft de soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn met een internationale opgave. De provincie heeft de gemeenten hierin ondersteund en gestimuleerd door het openstellen van subsidiemogelijkheden, zowel voor het soortenbeleid als de passieve soortenbescherming als ook de soortenmanagementplannen.

Als het gaat om de provinciale instandhoudingslijsten: de staat van de instandhouding van deze soorten is niet negatief, maar neutraal waar het de hermelijn en de egel betreft. Voor de bunzing is het onduidelijk. Om die reden hebben GS ervoor gekozen om ze op de provinciale vrijstellingslijst ruimtelijke ingrepen te houden. Dat is een andere lijst dan die voor schadebestrijding. Destijds is ervoor gekozen om alle soorten met een ongunstige staat van instandhouding op deze lijst te zetten. Ook is het mogelijk om soorten waarvan het onduidelijk is of onvoldoende aantoonbaar is op de lijst te plaatsen.

Dit is de systematiek waar de PvdD naar vroeg. Iets staat op de provinciale vrijstellingslijst als het onduidelijk of onbekend is. Dat wil niet per se zeggen dat de situatie negatief is.

In reactie op de vraag van mevrouw Van Elteren licht de gedeputeerde toe dat ze met de zin over laaghangend fruit heeft geantwoord omdat het in de beginperiode relatief makkelijk was om een aantal grote stappen te zetten. Nu moet echt gekeken worden naar hoe het verder gerealiseerd kan worden. In de Najaarsrapportage 2019 heeft de gedeputeerde opgenomen dat er extra versterking in de organisatie nodig is en men is bezig die mensen te werven. De voortgang wordt gemonitord. Als er de inschatting is dat er meer vertraging is en dat de doelstelling voor 2027 in gevaar komt, zal zij de Staten erover informeren en vragen welke mogelijkheden de Staten geven, vaak op financieel gebied, om extra inzet daarop te plegen.

Het is de bevoegdheid van GS om de provinciale vrijstellingslijst aan te passen. Op dit moment is er geen aanleiding om dat te doen op basis van eventuele informatie hierover.

De heer Van der Steeg hoort dat het onduidelijk is hoe het met de dieren gaat en dat ze daarom op de vrijstellingslijst worden gehouden. Hij vraagt of het niet logischer is om, zolang niet duidelijk is dat het goed gaat, ze van de vrijstellingslijst af te halen.

Eind 2020 komt er meer duidelijkheid over de biodiversiteit in algemene zin. Hij vraagt of dat een aanleiding kan zijn om na te gaan of de vrijstellingslijsten aangepast moeten worden.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat er sprake is van een bepaalde systematiek. Het klopt dat de staat van instandhouding van de drie soorten niet negatief is maar neutraal of onduidelijk. De lijst is een bijlage bij de verordening. In dit kader wordt voor deze terminologie gekozen. Zij begrijpt de opmerking van de heer Van der Steeg in dit verband. De gedeputeerde zegt toe de vraag mee te nemen bij de rapportage van 2020 en hierover dan terug te rapporteren.

De voorzitter sluit de bespreking van dit agendapunt af.

2.2 Statenbrief voortgang plattelandsontwikkelingsprogramma 2014-2020 (POP3) – niet grondgebonden maatregel

Dit punt is opgewaardeerd door de SP.

De heer Schipper merkt op dat de beantwoording van de technische vragen zeer informatief was. Er resteert één vraag. Is er, op het moment dat er sprake is van overinschrijving op de subsidieaanvragen, een systematiek waarbij bijvoorbeeld kleinere bedrijven een voorrangspositie hebben? Zijn fractie zou hier de voorkeur aan geven.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat POP3-subsidieaanvragen via een tendering lopen. Er is een beperkte openingsperiode. Een onafhankelijke commissie toetst daarna de aanvraag aan de hand van de criteria en adviseert GS erover. Omdat het een tendering is met een proces gaat het op basis van binnenkomst en op basis van selectiecriteria. De onafhankelijke commissie toetst aan de hand van criteria die tevoren worden vastgesteld. Omdat het ook op basis van binnenkomst is, kan men kleine bedrijven niet een voorrangspositie geven.

De heer Schipper vraagt of PS invloed kunnen uitoefenen op de selectiecriteria.

Gedeputeerde Bruins Slot antwoordt dat tevoren de doelstellingen worden vastgesteld, PS hebben dat indertijd gedaan. De criteria zijn voor een groot deel vastgesteld in de systematiek die daaronder zit, ze kunnen wel beperkt maar niet verruimd worden. De criteria worden landelijk vastgesteld. Het is positief dat er bij de laatste openstelling een overschrijving was vanuit de agrarische sector om met verduurzaming aan de slag te gaan. GS willen dit accommoderen door meer geld vrij te maken.

De vragen van mevrouw De Boer-Leijnsma zijn goed beantwoord. Zij kreeg zo een beeld van hoe het gaat en wat er tot stand komt in de provincie.

Zij informeert of alle beantwoorde vragen niet in de stukken opgenomen zouden moeten worden. Het is praktisch en informatief voor alle fracties.

De voorzitter zegt toe dit punt met de griffie op te nemen.

De heer Hazeleger geeft aan dat hij ook vragen gesteld had, met name over de hoge kosten van de RVO. Het antwoord was dat alle provincies daarmee te maken hebben. Hij vraagt de gedeputeerde om hier krachtdadig op te treden en te eisen dat dit in de toekomst verbetert, want de uitvoering van de RVO wordt iedere keer duurder.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat vanuit de provincies een formele afgevaardigde de gesprekken voert in de POP3-commissie. In dit geval is het niet Utrecht. Zij heeft een afspraak met de RVO gemaakt om enkele zaken onder de aandacht te brengen. De administratieve lasten zijn bijvoorbeeld ook hoog, ook voor degenen die de aanvraag moeten doen. Het is bijzonder dat de agrarische sector veel aanvragen heeft ingediend en zij hoopt dat er veel toegewezen kunnen worden. Dit kost geld, maar daarmee kan de verduurzaming een steun in de rug gegeven worden. Inmiddels is de voorfase gestart van een nieuw programma. Het is het goede moment om met de betrokkenen van RVO het gesprek aan te gaan.

De voorzitter sluit de bespreking van dit agendapunt af.

De voorzitter constateert dat mevrouw Pouw-Verweij voor het eerst sinds haar verlof de vergadering bijwoont en feliciteert haar van harte met de geboorte van haar kind.

2.3 Statenbrief Stikstofaanpak

De voorzitter geeft het woord aan twee sprekers.

De heer Hogenboom (Natuur en Milieufederatie Utrecht) en mevrouw Van Holsteijn (Natuurmonumenten) spreken in namens vijf Utrechtse natuurorganisaties.

De inspreektekst wordt als bijlage 1 aan dit verslag toegevoegd.

Kortheidshalve zij daarnaar verwezen.

De voorzitter geeft de commissieleden gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer Westerlaken vindt het een goed initiatief, het stuk ademt de sfeer van samenwerken. Hij had graag gezien dat ook LTO en het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt erbij betrokken waren. De organisaties van natuur en milieu zijn in de provincie Utrecht heel actief op dit vlak, bijvoorbeeld bij het Akkoord van Utrecht. Hiervan is overigens weinig terug te vinden in het plan. Spreker vraagt of de samenwerking rond het Akkoord van Utrecht nieuwe zuurstof moet krijgen.

De heer Hogenboom benadrukt dat de samenwerking met de landbouworganisaties goed is. Aan het gezamenlijk Actieplan duurzame landbouw met natuur wordt volop uitvoering gegeven. De partijen spreken elkaar regelmatig. Hij meent dat zij de komende periode samen kunnen optrekken en uitvoering kunnen geven aan de aanbevelingen in het document. Dit wordt vanuit de Utrechtse natuurorganisaties gedaan omdat er vanuit de landbouworganisaties veel aandacht voor hun samenwerking is, ook richting de provincie. Daarin wordt stelling genomen. Dit is een goed moment voor beide zijden om het eigen verhaal te vertellen, los van alle raakvlakken en de samenwerking die er is. PS kunnen erop rekenen dat dit de komende weken en maanden verder opgepakt wordt. Het Actieplan is gedeeld met LTO, er is contact over.

Er liggen veel raakvlakken met een nieuw Akkoord van Utrecht. Het stikstofprobleem zou in een nieuw Akkoord vertaald kunnen worden.

De heer Hazeleger sluit zich aan bij het CDA. Hij las een artikel van de heer Frans Evers in Trouw uit 2010. De titel was: *'Natura 2000 blijkt splijtzwam'*. De heer Evers stelt dat de invoering van Natura 2000, en vooral de strenge eisen die eraan worden gesteld door Europa en Nederland, ervoor zorgt dat het draagvlak voor de natuur in Nederland erg wordt ondermijnd. Negen jaar erna blijkt dat heel duidelijk. Er stonden een paar keer mensen op het Malieveld. Spreker vraagt de insprekers hierop te reflecteren en informeert of de natuurorganisaties bereid zijn om op bepaalde punten wat starheid los te laten en samen op zoek te gaan naar een oplossing waarbij er ruimte blijft voor bedrijvigheid, waarbij er ruimte blijft voor de doorontwikkeling van dingen waar men mee bezig is en voor natuur. Mevrouw Van Holsteijn bevestigt dat er veel discussie is over de Natura 2000-gebieden. De gebieden zijn overigens langer dan tien jaar geleden aangewezen. Ze zijn aangewezen omdat dit topgebieden zijn in Nederland met soorten die internationaal in hun voortbestaan worden bedreigd. Er bestaat een zorgplicht om die te beschermen. De natuurorganisaties denken dat dit gedaan moet blijven worden. De gebieden moeten niet ter discussie gesteld worden, ze moeten robuuster gemaakt worden waardoor de instandhouding van de soorten verbetert en er ruimte komt voor samenwerking met de omgeving en voor andere activiteiten.

Er moet hard worden gewerkt aan het robuuster maken van natuurgebieden, aan het verbinden van natuurgebieden. Hierdoor verbetert het in stand houden van bijzondere soorten, waardoor minder gekeken hoeft te worden naar wat er mogelijk is want de natuur redt dan zichzelf.

Dit kan goed in samenwerking met landbouw. Zo beheert Natuurmonumenten een aantal Natura 2000-gebieden en zij zien zeker mogelijkheden om met landbouwbedrijven de gebieden te beheren en te versterken. Het is een nieuwe vorm van landbouw, maar een vorm die toekomst heeft.

Mevrouw Rikkoert verwijst naar pagina 5 van het Actieplan. Er staat dat in Utrecht relatief weinig grootschalige industrie aanwezig is en vervolgens staat er dat de provincie de mogelijkheden om uitstoot te verminderen moet verkennen. Zij informeert naar opties die de insprekers zelf zien.

Mevrouw Van Holsteijn benadrukt dat er geen end-of-pipe maatregelen genomen moeten worden. In de industrie is het makkelijk om aan het eind een filter te plaatsen waardoor er minder stikstof uit komt. Zij meent dat dit veelal is gebeurd. Het is goed om te kijken of daar winst behaald kan worden. Dat is iets voor de korte termijn. Voor de langere termijn is een omslag naar meer circulaire industrie nodig, waarbij grondstoffen hergebruikt worden, minder uitstoot veroorzaakt wordt en de productie duurzamer zal zijn. Dit zal leiden tot minder CO₂-uitstoot en op termijn kan het leiden tot minder stikstofuitstoot. Het is een fundamentele aanpak waarbij men kijkt hoe de industrie verder kan worden verduurzaamd. Echt concrete voorbeelden van industrie kan zij niet noemen, het is goed om te verkennen wat de mogelijkheden zijn.

Mevrouw Van Elteren laat weten dat GroenLinks zich kan vinden in het Actieplan. De stikstofcrisis is inderdaad een kans om slimme combinaties te maken als het gaat om natuurinclusieve en duurzame landbouw, vooral ook om het robuust te maken voor de natuurgebieden. Zij vraagt of GS de positieve kans voor een groene omslag ook zo zien.

In het plan staat dat de gebieden in Utrecht hun Natura 2000-status moeten behouden. Als het gaat om herindelen of schrappen wordt de indruk gewekt dat er Natura 2000-gebieden zijn die niet meer te redden zijn, ook wanneer er miljoenen euro's geïnvesteerd zouden worden. Zij vraagt of de insprekers de indruk hebben dat er in de provincie dergelijke gebieden zijn.

Mevrouw Van Holsteijn zegt die indruk niet te hebben. De tien gebieden liggen voor het overgrote deel aan de rand van de provincie. Het zijn gebieden waar al veel gebeurd is, waar het de goede kant op gaat met natuurontwikkeling. Hier is nog werk te doen, maar het is zeker mogelijk om daar de goede staat van instandhouding van de soorten waar het om gaat en de gebieden als geheel te behouden. Daarnaast zijn het waardevolle gebieden voor inwoners die ervan genieten.

In reactie op de bijdrage van de SGP merkt de heer Van der Steeg op dat gebrek aan beleid eerder de oorzaak is van de huidige situatie dan dat de natuur de splijtzwam is.

De heer Hazeleger heeft dit niet gezegd. De heer Evers heeft gezegd dat Natura 2000 een splijtzwam dreigt te worden. Spreker heeft toen gezegd dat zijn woorden in 2019 behoorlijk uitgekomen zijn. De heer Van der Steeg meende dat de vorige spreker het hiermee eens zou zijn omdat hij het artikel aanhaalde. De heer Hazeleger zei dat natuurorganisaties een zekere starheid in zich hebben. Het zijn eerder de oogkleppen in Den Haag die de situatie hebben veroorzaakt. Natura 2000-gebieden zijn aangewezen op basis van criteria. Misschien kunnen de insprekers hierop reageren.

De heer Hogenboom zou het betreuren als de discussie verder gaat in polarisatie. Het zou juist benadrukt moeten worden dat Natura 2000 iets is waarop men in Nederland heel trots mag zijn en wat bijdraagt aan de gezondheid en het welzijn van de mensen. Het is belangrijk voor de natuur maar het is ook belangrijk voor alle inwoners. Het is van belang om te bedenken dat het niet alleen over de Natura 2000-gebieden gaat, maar over de natuur in Nederland als geheel. Die heeft last van te veel stikstof en ammoniak. Ook hebben inwoners daardoor last met hun gezondheid. Allen zijn erbij gebaat als er een beweging gemaakt kan worden naar een vermindering van de stikstof. Dat moet worden gedaan op een zodanige manier dat de bronnen van de stikstofuitstoot daarin mee kunnen en er een toekomst aan kunnen ontnemen. Ook voor de landbouw is het van belang dat er een nieuw toekomstperspectief ontstaat. Over duurzame landbouw wordt in Nederland en in de provincie middels de Landbouwvisie al lang gepraat.

De heer Westerlaken komt terug op wat gezegd is over de toekomst van de Natura 2000-gebieden. Hij vraagt of de insprekers het met hem eens zijn dat, daar waar sprake is van kansloosheid voor wat betreft de instandhouding van de soorten, het misschien raadzaam is om te overleggen met de natuur- en milieuorganisaties en te kijken of er niet definitief een streep door moet worden gezet. De aandacht kan beter gericht zijn op de gebieden met echte kansen dan op kansloze gebieden. De Blauwe Hel in Veenendaal is aangewezen als Natura 2000-gebied op het moment dat ernaast een industrieterrein lag, er een rondweg werd aangelegd en er een woningbouwopdracht voor de gemeente Veenendaal in Oost gerealiseerd ging worden. Met daarbij nog de zogenaamde stikstofdeken die over Nederland ligt. Er zijn zo nog een paar gebieden.

Mevrouw Van Elteren wijst erop dat zojuist is gezegd dat er geen kansloze gebieden in de provincie zijn. Zij vraagt om een reactie op de opmerking van vorige spreker.

Volgens de heer Westerlaken is het goed om samen met natuurorganisaties een inventarisatie te maken. Een paar gebieden in de provincie zijn kansloos, daar moet geen energie in gestopt worden.

De heer Hogenboom meent dat er geen kansloze gebieden zijn in Utrecht, maar ook niet in Nederland. Als men kijkt naar het kaartje met overschrijdingen, dan vallen de percentages overschrijdingen van stikstof in Utrecht relatief mee. In De Blauwe Hel is de overschrijding het grootst. Maar het is ook een voorbeeld van waar de laatste jaren een beweging in gang is gezet. Boeren hebben hun bedrijfsvoering voor een deel aangepast, ze hebben door ruilverkaveling met

Staatsbosbeheer meer grond en lucht gekregen in hun bedrijf. Zij dragen ook bij aan het beheer van het gebied in het Binnenveld. Het is bij uitstek een locatie waar de samenwerking goed van de grond komt en waar wordt gewerkt aan een hogere biodiversiteit. Het is dus geen kansloos gebied. Spreker gaat graag een keer het gebied in met de commissie om bij de boeren en beheerders te kijken. De heer Westerlaken is het hiermee eens wat het Binnenveld betreft, maar heeft zijn vraagtekens bij De Blauwe Hel.

Mevrouw Hoek merkt op dat rond 2011 het Akkoord van Utrecht is ontstaan, een herijking van de Ecologische Hoofdstructuur. Daarna kwam Natura 2000. Hierin zijn afspraken gemaakt en daardoor is de samenwerking ontstaan waaraan zojuist gerefereerd werd. Het krantenartikel waaraan werd gerefereerd stamt uit die tijd. Zij vraagt de sprekers zich te realiseren dat dit ten grondslag ligt aan het beheer van de natuur van de provincie. Er moet rekening mee gehouden worden dat het verhaal langer is, ondanks de uitspraak van de Raad van State.

Mevrouw Van Holsteijn merkt op dat de aanleiding voor het Akkoord van Utrecht niet leuk was, er vielen veel hectaren natuurnetwerk weg. Gezamenlijk kon men toen goede afspraken maken. Bij het uitvoeren daarvan, namelijk het afmaken van het natuurnetwerk inclusief de groene contour, werden natuurgebieden robuuster en dus beter bestand.

Mevrouw Van Gilse wijst erop dat het Rijk veel geld heeft vrijgemaakt voor het beheer van de natuurgebieden. Zijn de natuurorganisaties in de provincie er klaar voor om dat geld op de goede plekken uit te geven?

Mevrouw Van Holsteijn memoreert dat er de afgelopen jaren in de Natura 2000-gebieden vanuit de PAS maatregelen genomen zijn. Dat waren herstelmaatregelen die de effecten van een overmaat aan stikstof teniet te doen door het afvoeren van nutriënten, door bosopslag. Bos gaat harder groeien als er veel stikstof valt. Boompjes worden weggehaald, er wordt geplagd en de waterhuishouding wordt hersteld. Er is veel gebeurd. Wellicht kan een aantal van die maatregelen naar voren gehaald worden. Dit kan men niet oneindig doen, op een gegeven moment is een gebied geplagd. Bekeken kan worden waar dit extra kan gebeuren. Naast het beheer en de herstelmaatregelen is het belangrijk om de waterhuishouding te verbeteren en gebieden uit te breiden. In een aantal gebieden kan dit worden verbeterd. Tegelijkertijd moet de stikstofkraan dicht.

De sprekers stellen dat het probleem niet ligt bij de boeren maar bij het landbouwsysteem, het is te veel gericht op grote productie. Er is een transitie nodig. Mevrouw Pouw stelt dat er kosten komen kijken bij de transitie van een systeem. De boeren maken zich daar zorgen over. Hiervoor zal een vorm van subsidie moeten komen. Er staat ook dat het rijden met elektrische auto's moet worden gestimuleerd. Dit is voor de gemiddeld burger in de provincie niet bereikbaar, ook daar is subsidie nodig. Zij ziet geen berekening van de kosten en baten en vraagt zich af of hierover nagedacht is. De heer Hogenboom antwoordt dat hierover is nagedacht, hij kan echter niet zeggen wat dit zou kosten. Dit is momenteel onderwerp van gesprek in Den Haag en tussen Den Haag en het IPO. Vanuit het Rijk moeten er aanvullende middelen komen om het voor de provincies mogelijk te maken om de transitie, bijvoorbeeld voor de landbouw, te kunnen faciliteren. Stoppende bedrijven kunnen worden uitgekocht waardoor grond vrijkomt die kan worden ingezet voor boeren die dan minder intensief kunnen boeren, daarmee de kringloop kunnen sluiten en de stikstofemissie kunnen reduceren. Het is een belangrijke hefboom bij de transitie in de landbouw en dit is voor boeren goed op te vangen. Daarnaast spelen er in Nederland een aantal andere dingen, bijvoorbeeld het aanpakken van klimaatverandering en het afremmen van de bodemdaling. Daar komen klimaatgelden bij vrij, Het is goed om te kijken of die verschillende geldstromen aan elkaar gekoppeld kunnen worden om zo een extra versnelling te brengen. Het gaat allemaal over landgebruik, over de inrichting van de landbouw. De geldstromen lopen nog naast elkaar. Als men ze met elkaar verbindt, komt het effect sneller.

Mevrouw Van Gilse is niet gerustgesteld door de beantwoording. Stikstof is een andere discussie. Als veel geld beschikbaar is voor beheer, is het belangrijk dat daar iets mee gedaan wordt wat kan.

Mevrouw Van Holsteijn probeerde te zeggen dat het niet alleen met herstelmaatregelen of beheer opgelost kan worden. Om het beheer goed te kunnen uitvoeren is meer geld nodig, dus als daar extra middelen voor zijn, kan het beheer beter worden uitgevoerd. Herstel zal waarschijnlijk noodzakelijk zijn. Het beheer moet goed gedaan en waar mogelijk geoptimaliseerd worden. Voor herstel moeten ook middelen beschikbaar worden gesteld zodat bijvoorbeeld het natuurnetwerk versneld kan worden afgemaakt, zodat iets gedaan kan worden met de grond van boeren die stoppen, zodat de waterhuishouding hersteld kan worden.

Mevrouw Van Gilse stelt voor om op korte termijn een plan op te stellen van hoe op de korte termijn de beschikbare middelen ingezet kunnen worden voor de provincie.

Mevrouw Van Holsteijn meent dat het goed is om per gebied te kijken wat gedaan kan worden op de korte en de wat langere termijn om het gebied robuuster te maken. Daar werken de organisaties graag aan mee.

De heer Hazeleger meent dat de heer Hogeboom suggereerde dat de stikstofuitstoot alleen maar toeneemt en dat de agrarische sector alleen maar groeit en intensiveert. Spreker is van mening dat de stikstofuitstoot sinds 1990 behoorlijk is gedaald, dat de landbouw hard op weg is om flink te verduurzamen en dat de huidige crisis rond de Natura 2000-gebieden er juist voor zorgt dat het draagvlak voor verduurzaming en vermindering van stikstofuitstoot in de samenleving wordt ondermijnd. De insprekers hebben een heel pakket aan maatregelen gepresenteerd waarmee de stikstofuitstoot verder beperkt kan worden. Hij vraagt de insprekers wat de natuurorganisaties kunnen doen om het draagvlak in de samenleving te behouden. Hij ziet daar weinig van terug.

De heer Hogeboom merkt op dat de organisaties juist hun best doen om door samenwerking tussen natuur en landbouw verder te komen. Dat is een belangrijke basis om draagvlak te ontwikkelen; laten zien dat men er samen uit kan komen. Verder is het belangrijk voor het draagvlak om te laten zien dat natuur niet iets is dat men verder wil laten afbrokkelen maar dat men wil behouden. Daar kan iedereen aan bijdragen.

Het is mooi in de provincie dat ontdekt wordt dat landbouw- en natuurorganisaties elkaar heel goed weten te vinden op dit punt. Het eerdere Actieplan Duurzame Landbouw met Natuur van twee jaar geleden gaat over de vraag hoe er samen voor gezorgd kan worden dat de grenzen tussen natuur en landbouw verzacht kunnen worden en dat de samenwerking goed georganiseerd wordt.

Er is inderdaad veel gebeurd rond stikstofreductie, ook door de landbouw. Er zijn cijfers die aangeven dat, ten opzichte van de piek van de uitstoot van de landbouw, er 60% minder uitstoot is. Dat is van belang, het is een compliment waard. Maar de constatering is ook dat het echt niet genoeg is. In sommige gebieden in Nederland komt tweemaal te veel stikstof in de natuur neer. Ook zijn er nog veel kansen binnen de landbouw. Bij de Aanpak Veenweiden in Utrecht gingen boeren zelf op het bedrijf kijken wat zij konden doen. Daar worden stikstofreducties gehaald van 20% tot 40% met maatregelen die op een boerenbedrijf genomen kunnen worden zonder dat dit leidt tot een slechter verdienmodel, het leidt soms zelfs tot een beter verdienmodel omdat men met minder import van bijvoorbeeld krachtvoer toe lijkt te kunnen. Op die weg moet men verder. In de praktijk moet gekeken worden wat praktisch mogelijk is, hoe boeren verder kunnen in hun dagelijkse bestaan, verder kunnen in de ontwikkeling naar meer kringloop en naar meer natuurinclusieve bedrijfsvoering. Dat moet gedaan worden op een manier waarop ook een boterham verdiend kan worden. Dat kan alleen als het ook economisch duurzaam is.

De voorzitter bedankt de insprekers voor hun bijdrage.

Gedeputeerde Bruins Slot wil Natuurmonumenten en Natuur en Milieufederatie Utrecht bedanken voor hun inbreng en voor het Actieplan. LTO heeft inmiddels ook plannen bekendgemaakt. Het is een gemeenschappelijke opgave van alle partijen, men moet er met elkaar uitkomen en aan ieder wordt gevraagd om een bijdrage te leveren. Met elkaar moet het gesprek aangegaan worden om tot oplossingen te komen die leiden tot duurzame economische ontwikkelingen, een duurzame landbouw en aan de andere kant een robuuste natuur. Zij heeft er vertrouwen in dat men uiteindelijk

tot goede oplossingen komt. De opvattingen kunnen verschillend zijn, de partijen hebben elkaar toch nodig om ervoor te zorgen dat de juiste stappen gezet worden. De organisaties zijn ook betrokken bij de provinciale Energietafel, waar ook LTO en de Regiegroep Stikstof van Agrariërs bij betrokken zijn. Het gesprek zal daar verder gevoerd worden.

De heer Hogenboom overhandigt exemplaren van het Actieplan aan de fracties.

De voorzitter wijst op de afspraak dat fracties met maximaal twee personen aan de vergadertafel zitten. De Commissiekamer in Utrecht is niet heel groot.

Mevrouw De Man merkt op dat er ook vergaderingen in de Statenzaal zullen zijn. Zij vraagt of de regel ook in de Statenzaal geldt. Zij kan hierover niets terugvinden in het reglement van orde.

De voorzitter zegt toe dit na te gaan.

De voorzitter memoreert dat PVV en SGP de Statenbrief Stikstofaanpak hebben opgewaarderd.

De heer Van Deún vraagt hoe PS geïnformeerd blijven over dit probleem. In het informatiesysteem worden alle stukken gebundeld, maar hoe blijven PS op de hoogte als de situatie bijna wekelijks verandert? Het is een actueel onderwerp. Het komende jaar, misschien wel jaren, zal het in de commissie besproken worden. Als de Staten alleen reageren op Statenbrieven zijn zij daar afhankelijk van. Hij informeert of er andere mogelijkheden zijn.

De voorzitter zegt toe dat de gedeputeerde, de griffie en zijzelf zich over dit punt zullen buigen.

De heer Hazeleger merkt op dat men op zoek is naar oplossingen om uit de impasse te komen. In de Statenvergadering in oktober hebben CDA en SGP een motie ingediend over het gebruiken van regionale kennis en organisatie bij de reductie van de stikstofuitstoot. Hij vraagt wat er sindsdien gedaan is met de motie.

Gedeputeerde Bruins Slot herkent de opmerking van de heer Van Deún over hoe ervoor gezorgd kan worden dat men goed geïnformeerd is. De afgelopen periode heeft zij bij nieuwe ontwikkelingen de Staten een brief gestuurd, zij heeft de laatste Kamerbrieven doorgestuurd om de Staten te blijven informeren als er nieuwe ontwikkelingen zijn die betrekking hebben op de provincie. Als er andere vormen zouden zijn, is het goed dit te bespreken. Zij zou dit buiten de vergadering willen doen. De motie van SGP en CDA is breed ondersteund door de Staten. Inmiddels heeft de heer Hazeleger een brief ontvangen over de oprichting van de Taskforce Stikstof in de organisatie die natuurlijk gebruik maakt van de kennis in de organisatie. Daarbij worden drie sporen bewandeld. Het eerste spoor is beleidsmatig, het tweede is de organisatie van de helpdesk bovenop dat wat BIJ12 doet en het derde zijn de gebiedsgerichte processen. Dit is apart genoemd bij de organisatieopgave. Het is de bedoeling om te werken met drie gebieden. Drie gebiedsmakelaars vormen de scharnierfunctie van de kennis en ervaring die er is. Daar worden processen opgestart met elkaar. Men is bezig met het opbouwen van de organisatie en aan de andere kant wil men duidelijkheid van het Rijk krijgen over hoe de gebiedsgerichte processen worden ingericht. Daarmee geven GS voor een deel uitvoering aan de motie. Zij ziet de motie ook als een continue oproep om hiervoor aandacht te hebben en om regelmatig terug te koppelen.

Bij de politieke vragen vroeg de heer Hazeleger naar veenweiden. Voor de Proeftuin Veenweiden geldt inderdaad dat de provincie een aantal jaren geleden werd gevraagd om het programma als geheel te financieren. Dat heeft de provincie toen niet gedaan. Wel heeft de provincie veel projecten binnen het programma gefinancierd, bijvoorbeeld bij bodemtemperatuurafhankelijk bemesten. Het programma is geëvalueerd en er volgen gesprekken over het vervolg. De provincie is uitgenodigd om bij de gesprekken te zijn, de gedeputeerde zou hier graag gevolg aan geven. Zij kan dan concluderen of de provincie, afhankelijk van het vervolg, een bijdrage kan leveren, gezien ook de doelstellingen die zijn vastgesteld in de transitie landbouw en de Visie bodemdaling.

Er is gevraagd naar de vaststelling van de beleidsregels. Op grond van artikel 4.81 uit de Awb kunnen GS beleidsregels opstellen met betrekking tot aan hen toegekende bevoegdheden, in dit geval zijn het vaste gedragsregels op de afhandeling van aanvragen om vergunningen op grond van bevoegdheden van de Wet natuurbescherming. Ze geven dus aan hoe een bepaalde bevoegdheid van een bestuursorgaan wordt uitgevoerd. De bevoegdheid vloeit rechtstreeks voort uit de bepaling van artikel 2.7 van de Wet natuurbescherming. Er is geen toestemming van PS nodig voor vaststelling van de beleidsregels die eerder zijn vastgesteld. Zij heeft eerder aangegeven dat zij graag wil dat verschil van opvatting tussen Rijk en de provincies van de beleidsregels af gaat. Er is een goed bestuurlijk overleg met de minister om ervoor te zorgen dat er een eenduidige set aan beleidsregels komt. De verwachting is dat dit begin december afgerond is.

De SGP vraagt hoe dit verder gaat. De discussie over bronmaatregelen en dergelijke loopt. De Staten hebben de brief ontvangen waarin de verlaging van de snelheid per 1 januari 2020 staat vermeld. Het Rijk geeft aan dat men in de loop van december met een nadere Kamerbrief daarover komt. Zij zegt toe de brief naar de Staten door te sturen.

De voorzitter denkt nog over de vraag van de PVV. Zij stelt voor om met de gedeputeerde hierover van gedachten te wisselen. Brieven kunnen doorgestuurd worden, er kunnen nieuwsflitsen, live-updates gemaakt worden, maar het is goed om stil te staan bij de vraag wat handig is en wat werkt.

Naar aanleiding van het Actieplan en de recente ontwikkelingen in Brabant stelt mevrouw Rikkoert een eerdere vraag opnieuw: is in beeld welke bijdrage de industrie levert aan de stikstofproblematiek, zo ja, op welk detailniveau? In Brabant wordt momenteel gekeken naar bedrijven die geen natuurbeschermingsvergunning hebben terwijl ze die wel behoren te hebben. Zij vraagt of de gedeputeerde inzichtelijk heeft bij welke Utrechtse bedrijven dit ook het geval is.

Mevrouw Van Gilse was er in het gesprek met de sprekers niet gerust op dat het geld voor beheer ten volle benut wordt. Zij vraagt hoe de gedeputeerde haar rol en de rol van de provincie daarin ziet.

De heer Hazeleger stelt vervolgvragen naar aanleiding van de eerdere vragen van de SGP. De gedeputeerde is voornemens om aan te schuiven bij de gesprekken rond de Proeftuin Veenweiden om te bekijken hoe de provincie kan bijdragen. Hij adviseert haar om haar portemonnee mee te nemen en die, waar mogelijk en relevant, te trekken na overleg met PS. Gezien de goede resultaten bij de Proeftuin is er bij de SGP grote bereidheid om mee te werken aan de projecten. Spreker zou graag de juridisch tekst over waarom GS de bevoegdheid hebben op papier ontvangen. Hij begrijpt dat er een vervolg komt op de beleidsregels, er is overleg met het Rijk. Hij vraagt de gedeputeerde om bij het vervolg de termijn wat langer te nemen, de vorige keer kregen de Staten een avond tevoren de stukken toegestuurd.

Mevrouw Van Elteren had begrepen dat de opwaardering van de ingekomen brief van de Dierenbescherming over stikstof en dierenwelzijn in de provincie meegenomen zou worden in de beantwoording.

Gedeputeerde Bruins Slot bevestigt dat de Dierenbescherming een uitgebreide brief heeft gestuurd met suggesties. De vraag is hoe de provincie hierin precies handelt. De provincie heeft de Samenwerkingsagenda landbouw vastgesteld en er wordt gestuurd op kringlooplandbouw. De spreker bracht zojuist naar voren dat er samen met LTO een proef loopt met duurzame landbouw met natuur. Daarnaast geeft de Dierenbescherming aan dat vooral gekeken moet worden naar de transitie in de landbouw en hoe die gestimuleerd kan worden. Dat doet de provincie onder andere met POP3-gelden. De provincie blijft bezig met het realiseren van Natuurnetwerk Nederland en met herstelmaatregelen om te voorkomen dat de situatie verslechtert. Een aantal van de oproepen zitten dus in het beleid van de provincie.

In reactie op de vraag van mevrouw Van Gilse wijst de gedeputeerde erop dat de term beheergelden staat voor maatregelen in en rond het gebied om kwaliteitsslagen te maken om verdere verslechtering van de Natura 2000-gebieden te voorkomen. Dit staat standaard op de begroting. Aan de andere kant stelt het Rijk €250 miljoen beschikbaar voor natuurherstelmaatregelen. De provincies hebben nog geen zicht op hoe dit geld uitgegeven gaat worden, dat moet uitgewerkt worden. Dit betekent dat van de €500 miljoen die het Rijk beschikbaar stelt al €250 miljoen bestemd is voor natuurherstelmaatregelen. Het is nog onduidelijk hoe de €250 miljoen aan andere zaken besteed gaat worden. Ook de Staten zullen waarschijnlijk hopen dat ook dit bedrag naar de gebiedsgerichte processen gaat. Het vrijwillig uitkopen van een boer die wil stoppen kost ongeveer €4 tot €5 miljoen. Twaalf provincies, 160 Natura 2000-gebieden, €250 miljoen, dit geeft een beeld van de impact van een dergelijk bedrag. Het is de vraag of dit bedrag voldoende is om te doen wat noodzakelijk is.

Desgevraagd door mevrouw Rikkoert licht de gedeputeerde toe dat landelijk de bijdrage in stikstof in beeld is. Het gaat om 2%. De gedeputeerde is van mening dat iedereen de verantwoordelijkheid heeft om een bijdrage te leveren, ook degenen met een kleine stikstofemissie. Zij verwacht dat de industrie maatregelen neemt om de depositie terug te brengen. Dergelijke gegevens zijn regionaal binnen de AERIUS-monitor te bekijken. De verwachting is dat er industriële bedrijven zijn zonder vergunning. Die bedrijven zijn niet in zicht, men kan dus niet aangeven hoeveel en welke dit zijn. De heer Hazeleger schrikt van de uitkomsten in Noord-Brabant. Ook dit heeft te maken met draagvlak. Het rechtvaardigheidsgevoel bij veel boeren wordt gekrenkt: de agrarische bedrijven hebben hun vergunning en melding op orde en zijn daardoor wel in zicht. Hij is het eens met mevrouw Rikkoert dat stevig gehandhaafd moet worden bij de industrie. Is inzichtelijk wat daar gebeurt, heeft iedereen een vergunning en melding gedaan? Hij roept het college met klem op om daarop in te zetten.

Gedeputeerde Bruins Slot wijst erop dat gedeputeerde Schaddelee toezicht en handhaving in zijn portefeuille heeft. Zij zal de vraag wel betrekken bij de verdere aanpak in gebiedsgerichte processen. Zij is het eens met de heer Hazeleger dat het niet prettig is om maar één avond leestijd te hebben. Geprobeerd moet worden om dit met elkaar te regelen. Het was toen niet anders.

Mevrouw Van Elteren is blij dat de gedeputeerde zich herkent in een aantal van de door de Dierenbescherming genoemde oplossingen. Zij herinnert aan haar vraag of de gedeputeerde het met haar eens is dat noodzakelijke maatregelen in het kader van de stikstofcrisis niet ten koste mogen gaan van dierenwelzijn.

Het is altijd de insteek van gedeputeerde Bruins Slot om ervoor te zorgen dat dierenwelzijn wordt bevorderd. Het zou mooi zijn als in het kader van de stikstofaanpak koeien de wei in kunnen en niet op stal hoeven. Omdat er nog geen oplossing voor bemesten en beweiden is, moeten koeien in de stal terwijl breed maatschappelijk de wens is om koeien in de wei te laten. Boeren zouden vaak beter uit zijn als de koeien op stal staan maar zij kiezen er zelf voor om koeien naar buiten te laten gaan. Daarnaast is dierenwelzijn gebonden aan wettelijke eisen. Hieraan wordt niet getornd.

De voorzitter rondt de bespreking van dit onderwerp af.

2.4 Statenbrief werkbezoek locatieonderzoek Ronald McDonaldhuis

De voorzitter memoreert de informatieve bijeenkomst hierover in oktober. Zij denkt dat PvdA en ChristenUnie naar aanleiding van de uitnodiging in de bijeenkomst de brief opgewaardeerd hebben.

Mevrouw Rikkoert memoreert dat tijdens het werkbezoek aan het Science Park informatie werd gegeven over de mogelijke opties voor de uitbreiding van het Ronald McDonaldhuis. Twee opties liggen buiten de rode contour. Voor henzelf ligt de beste locatie buiten de rode contour. Voor haar fractie was dit niet duidelijk en zij is er voorstander van dat de opties binnen de rode contour nader onderzocht worden. Zij vraagt hoe het vervolg van het proces er uitziet. Welke agenda neemt de gedeputeerde mee naar de overleggen?

Mevrouw De Boer-Leijnsma laat weten dat de PvdA het stuk heeft opgewaardeerd omdat het belangrijk is dat de Staten zich uitspreken over wat kan en wat niet. Er is al zo lang onduidelijkheid.

De heer Hazeleger vraagt wat mevrouw Rikkoert nog onderzocht wil hebben. Er is het Sweco-rapport, alles is uitgebreid onderzocht. De PvdA zegt terecht dat een keuze gemaakt moet worden. Mevrouw Rikkoert licht toe dat tijdens het werkbezoek werd uitgelegd dat buiten de rode contour voor henzelf de beste optie was. Het was haar fractie echter niet duidelijk, ook niet na lezing van het Sweco-rapport, waarom de andere opties niet mogelijk zijn. Er werd gesteld dat de andere opties na veel onderzoek en eventuele aanpassingen misschien mogelijk zouden zijn. Zolang het dus niet helder is, is het goed om ernaar te kijken.

Mevrouw De Jong wijst erop dat zij een technische vraag had gesteld. De Staten ontvingen het Sweco-rapport, maar er was niets te lezen over vervolgstappen. Gedeputeerde Strijk sprak hierover aan het eind van het werkbezoek, maar niet iedereen was toen aanwezig. Het antwoord op haar vraag was dat er nog geen keuze is gemaakt. Zij meent echter dat het goed is om helderheid te scheppen over hoe de daar naar voren gebrachte feiten gewogen worden en wat dit voor de rol van de Staten betekent.

Het werkbezoek was een goed initiatief, het deed echter nogal wat stof opwaaien door de aard en doordat het erg uitliep. Dat veroorzaakte wat verwarring.

Mevrouw De Boer-Leijnsma stelt dat men niet eindeloos kan blijven onderzoeken. Een bestuur moet een keer een beargumenteerde keuze willen maken. Dat is helder voor alle belanghebbenden. Als men maar blijft onderzoeken, lijkt het of men wegduikt voor een beslissing. De Staten zijn in staat om in ieder geval kaders aan te geven. De gemeente Utrecht is ook een grote partij.

Mevrouw De Man heeft het stuk niet opgewaardeerd omdat er geen vraag voorligt aan de Staten. De gemeente Utrecht heeft gezegd de voorkeur te geven aan bouwen binnen de rode contour. Zij vraagt of er een vraag naar de Staten toe zal komen. De stukken die de Staten nu ontvangen hebben zijn niet veel meer dan zij die avond ontvingen.

Zij sluit zich aan bij mevrouw De Jong. De avond was verwarrend. Ruimtelijke ordening en emotie liepen op een gegeven moment door elkaar.

Mevrouw Koelewijn vraagt of er in deze vergadering ruimte is om meningen te geven. De voorzitter antwoordt dat hier ruimte voor zal zijn.

Gedeputeerde Strijk hoopt met zijn antwoord het proces te schetsen zoals dat mogelijkerwijs gaat plaatsvinden de komende tijd.

Fracties hebben de avond bijgewoond, hebben de complexiteit van het vraagstuk gehoord. Maar daarna wordt het stil. De gedeputeerde kan zich dit voorstellen, er ligt inderdaad geen concrete vraag voor. Zijn zorg in het voortraject was dat partijen die bij de zoektocht naar een goede locatie betrokken waren, misschien ook bereid waren om de media te zoeken. Hij wilde voorkomen dat de Staten in de krant een stuk van één van de partijen zouden lezen. Hij wilde de Staten van het begin af aan van het complexe dossier op de hoogte brengen. Alle facetten moeten bekend zijn.

Het is daarna stil geworden, tot het bestuurlijke overleg dat de gedeputeerde had op 19 november met de Universiteit Utrecht, het UMCU, het Prinses Maxima Centrum, het Ronald McDonaldhuis en de stad Utrecht. Er is teruggekeken op de avond en bestuurlijk is de volgende afspraak gemaakt. Het UMCU gaat grootschalig verbouwen in de komende jaren. Het huidige pand voldoet niet meer. Die investering van honderden miljoenen euro's komt eraan. Dat is een verbetering voor het park want de bereikbaarheid van het ziekenhuis verbetert. Het UMCU, het Militair Hospitaal en het Wilhelmina Kinderziekenhuis worden gekoppeld. De ontvangst wordt beter. Het ziekenhuis

doorkruist niet meer het Science Park erachter met de tramlijn. Dit leidt ertoe dat het Ronald McDonaldhuis moet verplaatsen.

Er spelen nog andere waarden, zoals de Hollandse Waterlinie, het belang dat aan de natuur wordt gehecht en de bestuurlijke consistentie. Er is afgesproken dat, als nu het verzoek zou komen om buiten de rode contour te bouwen, het antwoord nee is. Er zijn opties die kunnen en die binnen de contouren liggen die zijn meegegeven. Aan de partijen is gevraagd om nogmaals te kijken naar opties M en G en deze verder te laten onderzoeken. In het bestuurlijk overleg was men van mening dat het wel mogelijk is. Mocht in de komende maanden blijken dat de opties niet kunnen om volgbare redenen, dan komt het vraagstuk terug. Alleen als opties M en G niet kunnen, dan zou bestuurlijk het commitment uitgesproken kunnen worden om te kijken of een optie buiten de rode contour zou kunnen, maar dan zijn er altijd andere voorwaarden die ingevuld moeten worden. Er moet dan groencompensatie komen, minimaal net zo groot maar liever groter. Er komen dan aanvullende eisen over hoe het ingepast wordt, zodat de Hollandse Waterlinie die daar loopt er eerder op vooruit dan achteruit gaat. Dan gaat het over de overgang van het natuurgebied naar het park en hoe het gebouw daarin past. Er zouden dus allemaal voorwaarden gaan spelen. Als de partijen zelf het risico willen nemen, vooruitlopend op het onderzoek van G&M dat de bestuurlijke partijen willen zien, om alvast hierover na te denken, dan moet dit in maart 2020 af zijn want dan zou het mee kunnen lopen in de Omgevingsvisie. Als dus het verzoek om te bouwen in de rode contour wordt voorgelegd, dan worden allerlei aanvullende voorwaarden gesteld. Pas dan zullen GS aan de Staten vragen of zij ermee kunnen instemmen.

De gedeputeerde beschrijft het verdere proces. Er ligt nu geen vraag voor. Er kan een moment komen dat er een vraag komt, zoals de PvdA aangaf, en dan dienen GS een antwoord te geven. De gedeputeerde vraagt de Staten om het op 19 november afgesproken bestuurlijke traject de ruimte te geven. Hij is van mening dat het een zorgvuldig traject is. Vóór maart 2020 moet de duidelijkheid er zijn. De instellingen willen dit ook.

Het kan zijn dat de gedeputeerde in het voorjaar van 2020 meldt dat het gelukt is en het Ronald McDonaldhuis zich binnen de rode contour kan vestigen of dat de gedeputeerde aan de Staten rapporteert dat uit een onderzoek blijkt dat het niet kan en dat er een nieuw vraagstuk ligt met de bijbehorende compenserende maatregelen.

Mevrouw De Jong vindt het procesvoorstel begrijpelijk en redelijk. Zij heeft ter plekke gekeken en meent dat een verzoek om buiten de rode contour te bouwen te zijner tijd op een wel zeer bijzondere urgente manier onderbouwd moet worden, wil GroenLinks ermee instemmen. Nu is daar geen basis voor.

Mevrouw De Man vindt het een duidelijk verhaal, er wordt momenteel niets gevraagd aan de Staten. De opties M en G worden specifiek genoemd en zij vraagt waarom de provincie zich daarover uitgesproken heeft. Het lijkt haar een aangelegenheid van de partijen zelf en de stad Utrecht. Zij zullen een keuze moeten maken. Zij vraagt wat voor invloed de provincie heeft op die keuzes. Optie D is bijvoorbeeld ook binnen de rode contour. Waarom heeft de gedeputeerde alleen opties M en G genoemd en op basis van welke bevoegdheid is dit gebeurd?

Mevrouw Koelewijn hoopt dat de kansen, wensen en eisen binnen de rode contour opgelost en ingevuld kunnen worden. Zij geeft aan dat, mocht dit niet het geval zijn, het CDA bereid is om over de rode contour heen te stappen. Dit onder voorwaarden omdat men hier met een zwaarwegend algemeen belang te maken heeft. Er zullen wensen en eisen richting gebruikers zijn. Het is natuurlijk zo dat men nooit tot de doelgroep hoopt te behoren.

Op het moment dat het planologische goed wordt ingepast, zou het zelfs een aanwinst kunnen zijn. Zij verwijst naar het Helen Dowling Instituut in Bilthoven, een gebouw dat gebruikt wordt voor hulp aan mensen met kanker en hun naasten. Het is prachtig gesitueerd in een bosrijk gebied, ook met giften, ook met vrijwilligers, ook gebruik makend van een parkeerkelder, een groen dak. Het is ook duurzaam. Zo kan een gebouw gecreëerd worden dat bijdraagt aan de samenleving.

In aanvulling op de bijdrage van de VVD wil mevrouw De Widt ervoor pleiten om vooral in de volle breedte naar het Uithofgebied te kijken en niet alleen naar een toevallige variant, want zij denkt dat er veel kansen blijven liggen als het te smal wordt gemaakt.

De heer Hazeleger complimenteert de gedeputeerde voor de wijze waarop hij de Staten heeft meegenomen in de complexiteit van het geheel. Dit is de manier waarop zijn fractie meegenomen wil worden bij een afweging. Zonder dat de Staten meteen een besluit moeten nemen, worden zij vooraf meegenomen in de belangen die spelen.

Spreker was helaas niet aanwezig bij het werkbezoek.

De opties G en M worden genoemd. Bij optie M is de afstand meer dan 500 meter. Op basis van het Sweco-rapport ligt optie D het meest voor de hand als men binnen de rode contour wil blijven.

De SGP is altijd bereid om, als er goede redenen zijn, flexibel om te gaan met de rode contour.

In reactie op mevrouw De Widt laat gedeputeerde Strijk weten dat het zoekgebied niet groter is geweest omdat een loopafstand tot 500 meter naar het Prinses Maxima Centrum een criterium is. Als er plotseling een noodsituatie is, moeten ouders in korte tijd naar het ziekenhuis kunnen lopen, ook in de nacht. De opties op de tekening liggen binnen of net op die grens.

Mevrouw De Widt heeft dit begrepen. Haar pleidooi is dat voorkomen moet worden dat in het Uithofgebied alleen maar 'postzegels' worden ingevuld. Zij pleit voor een bredere afweging.

Mevrouw Pouw zegt de tabel wellicht niet goed te begrijpen. Er zijn groene, gele en rode vakjes. Bij het criterium 'afstand ingang Wilhelmina Kinderziekenhuis onder de 500 meter' zijn een aantal vakjes rood. De gedeputeerde gaf echter aan dat ze alle aan het criterium voldoen.

Gedeputeerde Strijk licht toe dat in het begin is gekeken naar waar de 'postzegels' neergelegd konden worden om het op te lossen, optie A top en met O. Optie M valt af voor het Ronald McDonaldhuis op het afstandscriterium, dit scheelt echter een paar meter. Het voordeel van optie G is dat die wel binnen de 500 meter ligt, vandaar dat de gedeputeerde die onderzocht wil zien.

De reden waarom niet gekozen is voor optie D is vooral een argument van de stad Utrecht. Toen het Maxima Centrum werd gebouwd, was dit al een groencompensatie. Het groen is daar aangelegd 'om nooit te bebouwen'. De stad Utrecht zal hiervoor nooit een vergunning verlenen. Bij optie D is de Hollandse Waterlinie op zijn smalst, de optie zou niet per se beter zijn dan optie E. Optie E is echter buiten de rode contour. De wethouder en de gedeputeerde hebben in het bestuurlijk overleg nadrukkelijk aangegeven hoe zwaar dit ligt in de gemeenteraad en in PS, hoe belangrijk het is om het binnen de rode contour op te lossen. Aan de andere kant mogen de partijen, als het echt niet lukt, ervan uitgaan dat gemeente en provincie bestuurlijk zullen handelen. Nadrukkelijk is gesteld dat uiteindelijk gemeenteraad en PS hun eigen afweging maken en hun eigen bevoegdheid hebben.

Mevrouw De Man constateert dat de gedeputeerde de samenwerking heeft gezocht op basis van de tabel. Haar vraag was op basis van welke bevoegdheid de Staten spreken over de invulling binnen de rode contour, over de locatie van een ruimtelijke ordening project.

Gedeputeerde Strijk stelt dat het de partijen vrij staat om een verzoek in te dienen buiten de rode contour. Hen is verteld dat, als zij dat op dit moment zouden doen, wethouder en gedeputeerde terug moeten naar de gemeenteraad en de Staten, die vrijwel zeker zullen eisen dat er eerst meer onderzoek gedaan wordt. Daarom was de reactie van de gedeputeerde dat eerst de twee opties traceerbaar nader onderzocht moesten worden.

Mevrouw Rikkoert is blij dat alleen gekeken wordt naar de opties binnen de rode contour. Dat wordt echter afgebakend door alleen de opties M en G te onderzoeken. Zij is er voorstander van om de andere locaties binnen de rode contour nogmaals te bekijken. Optie M ligt buiten de 500 meter en dan is het net hoeveel waarde men aan zoiets hecht. Zij zou graag de afwegingen bij de andere opties inzichtelijk gemaakt zien.

Gedeputeerde Strijk geeft aan dat zowel in zijn ambtelijk advies als in zijn eigen afweging het rapport van Sweco, die de andere opties al heeft gewogen en beargumenteerd laat afvallen, overtuigend was. GS zijn van mening dat voor nog maar twee opties de argumenten die door partijen zijn aangedragen onvoldoende valide zijn. Dat zijn optie M en optie G. Gedeputeerde Strijk begrijpt van alle andere opties waarom zij niet kunnen. Het Sweco-rapport komt met heel valide argumenten.

Mevrouw Koelewijn volgt de gedeputeerde hierin. Het rapport is helder en compleet. Kijkend naar de wensen, eisen en voorwaarden komt men tot deze conclusie.

De heer Hazeleger sluit zich aan bij mevrouw Koelewijn. De argumentatielijn is helder. Voor de SGP valt optie M af vanwege de afstand. Dan blijft optie G over en dan gaat men zo snel mogelijk naar buiten de rode contour.

Mevrouw Pouw deelt mee dat FvD zich hierbij aansluit.

De voorzitter inventariseert de steun voor het voorstel van de ChristenUnie, om het breder te onderzoeken.

Mevrouw De Jong steunt het voorstel van de ChristenUnie.

De heer Hazeleger vraagt of alle opties dan onderzocht moeten worden. Er zijn opties bij die bijna alleen rode blokjes hebben. Met het oog op de capaciteit, de tijd en energie lijkt het hem niet verstandig alle opties te onderzoeken. Als mevrouw Rikkoert dit wil, moet zij met argumenten komen en aangeven welke opties nog meer kansrijk zijn naast opties G en M.

Mevrouw De Boer meent dat het niet aan de Staten is om voorkeuren uit te spreken. De gedeputeerde heeft toegelicht dat de beslissing nu ergens anders genomen moet worden.

Mevrouw Rikkoert vindt dit een duidelijk standpunt, zolang inzichtelijk is dat alle opties door de Staten bekeken zijn en men niet over enige tijd constateert dat men graag nog had willen inzoomen op een bepaalde optie. Een voorbeeld voor haar is optie H, die vanwege de veiligheid af valt. Wellicht had dit een optie kunnen zijn als er maatregelen rond de veiligheid genomen zouden worden.

Mevrouw De Man stelt dat de tabel beslissend is geweest voor het gesprek. Zij plaatst wel een kanttekening. Optie D komt heel goed uit de bus, alleen niet op provinciaal gebied - de afweging over de Hollandse Waterlinie zit er niet in.

Gedeputeerde Strijk heeft de Staten gevraagd of hij tot maart 2020 verder kan gaan met het proces. De voorzitter vraagt de gedeputeerde wanneer en hoe hij kan terugkoppelen.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat er twee opties zijn. Het kan oplossen en er wordt binnen de rode contour gebouwd. Dan is het geen zaak van de Staten. Spreker zal dit de Staten dan meedelen. Er kan ook uit de onderzoeken blijken dat er geen andere optie is en dat men buiten de rode contour komt. In dat geval moet de gedeputeerde altijd terug naar de Staten, want zij gaan daarover. Er zit enige tijdsdruk op. Het zou mooi zijn als dit gebeurt wanneer de ontwerp Omgevingsvisie geagendeerd staat, dan kunnen de Staten hierop invloed hebben. Dat is in maart/april 2020. De voorzitter concludeert dat dit punt in maart/april 2020 terugkomt op de Termijnagenda.

De voorzitter sluit de bespreking van dit onderwerp af.

De voorzitter wijst de leden op de ter kennisname stukken.

3. TER KENNISNAME STUKKEN

3.1 [Statenbrief afhandeling oude verkoopprocedure bouwkavels Dolderseweg](#)

3.2 [Statenbrief start planvorming kavels Westflank Vliegbasis Soesterberg](#)

3.3 [Statenbrief stand van zaken werkwijze uitvoering motie 145](#) Uitbreiding bedrijventerreinen in zeven gemeenten

3.4 [Statenbrief Waterrapportage 2018-2019](#)

4. SLUITING

De voorzitter sluit de vergadering van de informatieve commissie en dankt ieder voor de aanwezigheid.